

Najkrajšie mestské prechádzky

40 prechádzok

Najkrajšie mestské prechádzky

Ján Lacika

Zostavil: Daniel Kollár

Najkrajšie mestské prechádzky

1. vydanie, 2017

© Autor textu: Ján Lacika

Zodpovedný redaktor a editor: Daniel Kollár

Jazyková úprava: Matúš Mészáros

© Fotografie: Ján Lacika

Fotografia na obálke: Kremnica (Ján Lacika)

Úprava fotografií: Marianna Lázníčková

Mapky: Ján Lacika

© Dizajn a typografia: Zuzana Kollárová

Tlač: impression world, spol. s r. o., Prešov

Akékoľvek, hoci aj čiastočné použitie diela je dovolené len s písomným súhlasom vydavateľstva DAJAMA.

© RNDr. Daniel Kollár – DAJAMA

Ľubľanská 2, 831 02 Bratislava

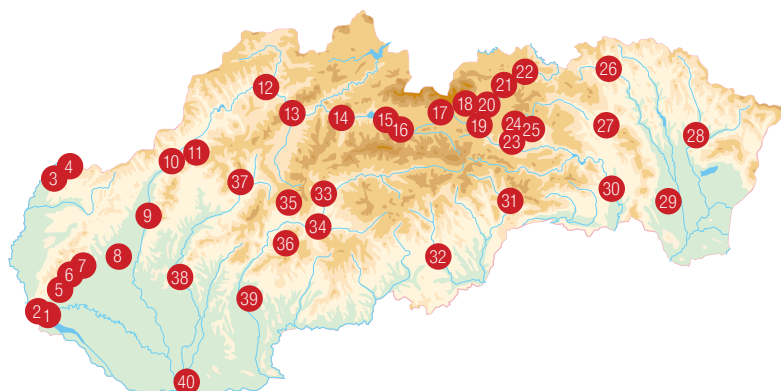
tel.: +421 (2) 446 317 02, info@dajama.sk, www.dajama.sk

Vydalo vydavateľstvo DAJAMA v roku 2016 ako svoju 278. publikáciu.

ISBN 978-80-8136-068-8

Obsah

1. Prechádzka po stredovekej Bratislave	7
2. Prechádzka okolo stredovekej Bratislavy	15
3. Prechádzka po Holíči	21
4. Prechádzka po Skalici	25
5. Prechádzka po Svätom Jure	29
6. Prechádzka po Pezinku	33
7. Prechádzka po Modre	37
8. Prechádzka po Trnave	41
9. Prechádzka po Piešťanoch	47
10. Prechádzka po Trenčíne	51
11. Prechádzka po Trenčianskych Tepliciach	57
12. Prechádzka po Žiline	61
13. Prechádzka po Martine	67
14. Prechádzka po Ružomberku	73
15. Prechádzka po Liptovskom Mikuláši	77
16. Prechádzka po Liptovskom Hrádku	81
17. Prechádzka po Smokovcoch	85
18. Prechádzka po Tatranskej Lomnici	89
19. Prechádzka po Poprade	93
20. Prechádzka po Kežmarku	99
21. Prechádzka po Podolínci	103
22. Prechádzka po Starej Ľubovni	107
23. Prechádzka po Spišskej Novej Vsi	111
24. Prechádzka po Levoči	115
25. Prechádzka po Spišskom Podhradí	121
26. Prechádzka po Bardejove	125
27. Prechádzka po Prešove	131
28. Prechádzka po Humennom	137
29. Prechádzka po Trebišove	141
30. Prechádzka po Košiciach	145
31. Prechádzka po Rožňave	153
32. Prechádzka po Rimavskej Sobote	157
33. Prechádzka po Banskej Bystrici	161
34. Prechádzka po Zvolene	167
35. Prechádzka po Kremnici	173
36. Prechádzka po Banskej Štiavnici	179
37. Prechádzka po Bojniciach	185
38. Prechádzka po Nitre	189
39. Prechádzka po Leviciach	195
40. Prechádzka po Komárne	199

Najkrajšie mestské prechádzky

Publikácia, ktorú práve držíte v rukách, je o fenoméne, ktorý by sa dal nazvať aj ako mestská turistika. Nie, nemáme na mysli obvyklé trávenie času v urbanizovanom prostredí, presúvanie sa po uliciach a námestiach medzi obchodmi, kaviarňami a zábavnými podnikmi. Teraz nám ide o ušľachtilé pešie poznávanie kultúrnych a historických hodnôt slovenských miest.

Táto knižka nemá ambície byť podrobným turistickým sprievodcom, pretože na detailnejšie predstavenie pamätihodností slovenských miest nemá publikácia tohto formátu dostatok miesta. Koncipovali sme ju tak, aby čitateľom poslúžila ako stručný návod, ako by sa v rámci jednej prechádzky dalo prejsť najzaujímavejšími mestami na Slovensku a urobiť si o nich základný obraz. Vychádzajúc z dlhoročných osobných skúseností autora, sme navrhli 40 peších trás, ktoré optimálnym spôsobom prepájajú najzaujímavejšie miesta

a zákutia 39 slovenských miest. Každá z týchto trás je akousi prípravou pred hlbším poznávaním daného mesta, prvotným oboznámením sa s pamiatkami, ktorým by sme pri ďalších návštevách mohli venovať viac pozornosti.

V knihe nezabúdame ani na pamätihodnosti, ktoré sa z rôznych príčin nevymestili do navrhovanej trasy prechádzky, a upozorňujeme na ne v osobitných rámkoch. Súčasťou každej trasy je aj tzv. minikalendár kultúrnych podujatí v danom meste, ktoré by mohli ovplyvniť výber termínu jeho návštevy. Je na každom čitateľovi, či si prípadnú turistickú prechádzku mestom obohatí o zážitky z festivalov, koncertov, výstav, zo slávností či z iných kultúrnych, spoločenských a športových podujatí. Či sa do Modry vyberie počas vinobrania, Bratislavu navštívi, keď žije korunovačnými slávnosťami, do Košíc sa pozrie, keď sa nad mestom vznášajú balóny populárnej balónovej

fiesty, a do Trnavy či Spišskej Novej Vsi zavíta počas tradičného trhu alebo jarmoku... Možno sa však medzi čitateľmi nájdú aj takí, ktorí by si chceli mesto pozrieť v pokojnej atmosfére všedných dní, a náš kultúrny minikalendár im, naopak, napovie, kedy im nehrozí nežiaduce splynutie s početným davom účastníkov nejakej slávnosti či festivalu. Do krátkej kultúrnej pozvánky sme neuviedli podujatia s celoslovenským dosahom, ako je napríklad Noc múzeí a galérií či Noc kostolov. Takmer v každom meste majú svoje kultúrne letá, fašiangové, veľkonočné a vianočné akcie.

Vždy sa nájdú ľudia, ktorým v našom výbere bude chýbať ich domovské alebo obľúbené mesto. Určite by sme napočítali aspoň desiatku slovenských miest, v ktorých by sa hodnotná mestská turistika dala pestovať. Tesne pod čiarou zostali napr. Dunajská Streda, Nové Zámky, Hlohovec, Topoľčany, Krupina, Lučenec, Brezno, Sabinov, Dolný Kubín, Gelnica či Michalovce. Niektoré menšie mestá majú tiež hodnotné kultúrne a historické pamiatky, ktoré sú však

koncentrované na takom malom priestore, že sa medzi nimi nedá vytýčiť plnohodnotná prechádzková trasa. Také sú napr. Stupava, Bytča, Modrý Kameň, Tvrdosín, Filakovo, Revúca, Stropkov či Medzev. Žiaľ, máme na Slovensku skupinu miest, ktoré pre neuvážennú socialistickú prestavbu stratili svoju historickú tvár a takpovediac zovšedneli. Týka sa to napr. Myjavy a Malaciek. Zvláštnou kategóriou sú nové slovenské mestá postavené z historického hľadiska „len“ nedávno na zelenej lúke. Nová Dubnica, Partizánske a Svit tak môžu zaujať niektorých nadšencov pre modernú architektúru.

Navrhované trasy možno charakterizovať aj ako všeobecné, bez špecifického zamerania. Chcú predstaviť všetko, čo v tom-ktorom meste stojí za pozornosť. K prehliadkam niektorých miest sa však dá pristúpiť aj tematicky. S užšie stanoveným okruhom záujmu sa dá chodiť po Štúrovej Modre, modernej architektúre Žiliny, sakrálnych pamiatkach Trnavy či bratislavských mestských palácoch.

Väčšina prechádzok sa začína na železničnej alebo autobusovej stanici. Chceme tým vyjadriť podporu prostriedkom hromadnej dopravy šetrnejšej k životnému prostrediu. Prechádzku však môžeme začať aj po trase napr. na mieste, kde vstúpime do historického centra mesta s najväčšou hustotou pamiatok a zaujímavostí. Trasu možno absolvovať aj čiastočne alebo v opačnom smere s tým, že sme základnú trasu navrhovali tak, aby na nej mali fotografi čo najlepšie svetlo. Každá zo 40 navrhovaných trás sa dá absolvovať aj za menej ako poldeň a počíta s tým, že sa aj zdržíme v niektorom múzeu či galérii.

Podme sa teda spoločne oddávať ušľachtilej aktivite, ktorú nazývame mestskou turistikou. V maľebných a príťažlivých slovenských mestách a mestečkách na ňu nachádzame výborné podmienky.

Prechádzka po stredovekej Bratislave

Prvá z dvoch bratislavských prechádzok nám predstaví historické centrum slovenskej metropoly, ktoré v stredoveku vytýčil prstenec mestských hradieb. Na trase vedúcej malebnými ulicami a námestiami postupne objavíme veľké množstvo kostolov a kláštorov, ako aj elegantných mestských palácov, ktoré pamätajú ešte zlaté časy panovania Márie Terézie.

Bratislavské dominanty z radničnej veže

Do historického centra Bratislavy vstúpime, ako do nej kedysi prichádzali dávni pocestní – cez Michalskú bránu. Z **Hurbanovho námestia (1)** prejdeme po kamenom Moste sv. Michala a vojdeme do podchodu niekdajšieho barbakánu. Za rohom zalomenej uličky je vchod do Farmaceutického múzea, zriadeného na mieste historickej lekárne U červeného raka. Vedľajšou bránou sa vchádza do letnej čítárne U červeného raka, umiestnenej na dne bývalej mestskej priekopy. V podchode **Michalskej veže (2)** si na dlažbe symbolického nultého kilometra môžeme všimnúť, ako

ďaleko a ktorým smerom leží od Bratislavy 29 svetových metropol. Za podchodom vľavo nájdeme vstup do veže, ktorá nám okrem prehliadky expozície historických zbraní ponúka výhľad z odchode na mesto.

Na Michalskej ulici je viacero zaujímavých pamätihodností. V pravom domovom rade stojí renesančná **Segnerova kúria (3)**, v ktorej sa v roku 1704 narodil vynálezca Johann Andreas Segner. Za klasicistickou fasádou úzkeho domu v ľavom rade sa skrýva gotická **Kaplnka sv. Kataríny (4)**. Najrozmernejšou stavbou Michalskej ulice je **Palác Uhorskej kráľovskej komory (5)**.

Michalská ulica a Michalská veža

Pôvodné sídlo najvyššej finančnej inštitúcie Uhorska, ako aj susedný Palác Leopolda de Pauli dnes patria Univerzitnej knižnici. Do komplexu moderného kultúrneho centra patrí záhrada s hudobným pavilónom pomenovaným po Franzovi Lisztovi, ktorý tu v roku 1820 koncertoval ako deväťročný malý gényus, čím sa začala jeho hviezdna kariéra.

Ventúrsku ulicu, ktorá nižšie nadväzuje na Michalskú ulicu, takisto krášlia stredoveké domy aj šľachtické mestské paláce. Svoje honosné sídlo si tu postavili Zichyovci, Pálffyovci aj Erdődyovci – **Zichyho palác (6)**, **Pálffyho palác (7)** a **Erdődyho palác (9)**. V dvojici **stredovekých domov (8)** v západnom rade v 15. storočí sídlila Univerzita Istropolitana, prvá vysoká škola na území Slovenska, ktorú v roku 1465 založil kráľ Matej Korvín. V rozšírení dolnej časti Ventúrskej ulice, ktorá svojím tvarom kopíruje miesto stredovekého trhoviska fungujúceho v blízkosti dunajského brodu, odbočíme vpravo na Panskú

ulicu, kde nájdeme ďalšie dva mestské paláce. Prvá, subtilnejšia stavba – **Keglevichov palác (10)**, patrí la Keglevichovcom, ktorí tu v roku 1796 hostili Ludwiga van Beethovena. Druhý, **Csákyho palác (11)** je svojou neskorobarokovou fasádou obrátený do Rudnayovho námestia. V strede parčíka na námestí stojí Pamätník Antona Bernoláka a pri

Kostol klarisiek

Roh Ventúrskej (vľavo) a Panskej ulice (vpravo)

kamennom múriku sú v tieni zelene skryté busty Georga Rafaela Donnera (vľavo) a Franza Liszta (vpravo).

Dominantou Rudnayovho námestia je **Dóm sv. Martina (12)**. Je najväčším kostolom v meste a katedrálным chrámom bratislavského arcibiskupa. Nepoužívaný vchod zo strany námestia od roku 1510 chráni južná predsieň. Jej architektonické poňatie je chápané ako predel stredovekého a novovekého umenia v Bratislave a na Slovensku (vnútorný portál je gotický, zatiaľ čo na vonkajšom portáli sú badateľné prvky rodiacej sa renesancie). Súčasný vchod do chrámu sa nachádza na opačnej strane. Napriek barokovej prestavbe a následnej masívnej regotizácii sa v interiéri dómu zachovalo mnoho pôvodných architektonických prvkov. Najmarkantnejším príkladom je jedinečná gotická klenba chrámového trojlodia. V gotickom presbytériu je umiestnená tabuľa s menami uhorských panovníkov, ktorých korunovali v tomto kostole v rokoch

1563 až 1830. História korunovačného kostola zdôrazňuje pozlátená replika uhorskej kráľovskej koruny na vrchole chrámovej veže. Z barokovej prestavby dómu sa v interiéri zachovalo súsošie sv. Martina od Georga Rafaela Donnera. Pôvodne bolo súčasťou hlavného oltára, dnes stojí v južnej lodi. Majstrovstvo veľkého rakúskeho sochára môžeme

Interiér Kaplnky sv. Jána Almužníka

Kapitulska ulica

obdivovať aj v barokovej Kaplnke sv. Jána Almužníka, postavenej v roku 1723 na dôstojné uloženie telesných pozostatkov cyperského svätca. Prehliadka dómu zahŕňa aj vstup do podzemných krýpt a priestorov klenotnice s hodnotnou zbierkou historických liturgických predmetov.

Kapitulska ulica (13) bola už od stredoveku cirkevnou ulicou, ktorú obývali kňazi, študenti teológie a cirkevní hodnostári. Dodnes je oázou pokoja kontrastujúceho s pulzujúcim životom bratislavského koryza a aj v súčasnosti vlastní väčšinu historických budov ulice rímskokatolícka cirkev. V Prepoštskom paláci a v protiľahlej budove jezuitského kolégia sídli Bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského (ako seminár kňazov sa v minulosti využívala aj budova Collegium Americanum). Odbočkou do Farskej ulice sa dostaneme k tzv. **kostolu klarisiek (14)**, zasvätenému Povýšeniu svätého Kríža, s peknou štíhlou gotickou vežičkou odvážne postavenou

na múre chrámovej lode. Výborná akustika chrámového interiéru sa využíva dnes na koncerty. Ku kostolu prilieha aj renesančná budova kláštora s nárožným vchodom.

Podchodom cez budovu Univerzitnej knižnice sa dostaneme na Sedlársku ulicu, vedúcu na Hlavné námestie. Historické priestranstvo

Kaplnka sv. Jána Almužníka

Maximiliánova fontána na Hlavnom námestí

s približne štvorcovým pôdorysom bolo odpradávná centrom diaľnia v meste a takým zostalo až do dnešných čias. Každá z budov námestia je čímsi zaujímavá a z pohľadu od **Maximiliánovej fontány (15)** v strede námestia si ich postupne predstavíme. V smere hodinových ručičiek postupne vidíme Kutscherfeldov palác, Miestodržiteľský palác, Starú radnicu, dom s vežou (dom č. 2), meštiansky dom, Jeszenákov palác, secesný dom (dom č. 5), Palugyayov palác a Zelený dom. Najväčšiu pozornosť si zaslúži komplex historických budov **Starej radnice (16)**, v ktorej sú zbierky Múzea mesta Bratislavy venované dejinám mesta. V susednom Apponyiho paláci nájdeme expozíciu o vinohradníctve a historických interiéroch. Nevynechajme ani famózný výhľad z ochodze radničnej veže.

Vedľajšie Františkánske námestie je tichším a komornejším susedom Hlavného námestia. Vedľa radnice stojí tzv. **jezuitský kostol (17)**, zasvätený Najsvätejšiemu Spasiteľovi, ktorý si v 17. storočí postavili bratislavskí evanjelici. Pred

vchodom do chrámu sa týči jeden z najstarších mariánskych stĺpov v Uhorsku. Za barokovou fasádou tzv. **františkánskeho kostola (18)**, zasväteného Zvestovaniu Panny Márie, v hornej časti námestia sa skrýva zase najstarší bratislavský chrám vysvätený už v roku 1297. Prehliadka kostola zahŕňa viaceré kaplnky, z ktorých zvlášť cenná je najmä gotická Kaplnka sv. Jána evanjelistu. V príhľadom františkánskom kláštore sa v roku 1526 voľbou Ferdinanda za uhorského kráľa začala takmer štyristoročná vláda Habsburgovcov v Uhorsku. Oproti františkánskemu kostolu stojí **Mirbachov palác (19)**, rokoková ozdoba mesta, v ktorej sú umiestnené cenné umelecké zbierky Galérie mesta Bratislavy.

Františkánskou a Uršulínskou ulicou sa dostaneme ďalej na Primaciálne námestie. Jeho dominantou je **Primaciálny palác (20)** postavený v roku 1781 pre prímasa, najvyššieho cirkevného hodnostára v Uhorsku, ktorým bol vtedy arcibiskup Jozef Batthyány. Dnes ho využíva Magistrát mesta Bratislavy, avšak verejnosť si môže v rámci

Kaplnka sv. Jána evanjelistu

jeho prehliadky pozrieť slávne bratislavské tapisérie, Zrkadlovú sieň a Kaplnku sv. Ladislava. Nádvorie paláca spájajú priechody s dvomi nádvoriami budov s východmi na Laurinskú ulicu. My sa však vrátíme na Primaciálne námestie, aby sme navštívili na neďalekej Kloboučníckej ulici **Hummelov dom (21)** s expozíciou o slávnom bratislavskom rodákovi, žiakovi zná-

meho skladateľa Wolfganga Amadea Mozarta.

Za rohom na Nedbalovej ulici odporúčame navštíviť **Galériu Nedbalka (22)** s mimoriadne hodnotnou umeleckou zbierkou slovenského moderného výtvarného umenia. Nedbalova ulica ústi na Laurinskú ulicu pomenovanú po zaniknutej mestskej bráne. Polohu brány ukazuje symbolická mreža s mestským

Primaciálny palác

erbom visiaca nad ulicou pred budovou **Mestského divadla P. O. Hviezdoslava (23)**. Laurinská a na ňu nadväzujúca Panská ulica ponúkajú skvelú príležitosť porovnávať architektúru bratislavských mestských palácov. Od východu na západ postupne míňame **Palác Schutzovcov (24)** a **Palác Motiežických (25)**, na Panskej ulici

vedľa seba stoja **Balassov palác (26)** či **Esterházyho palác (27)**. **Pálffyho palác (28)** si môžeme prezrieť aj zvnútra, pretože sú v ňom umelecké a historické zbierky Galérie mesta Bratislavy. Prvá bratislavská prechádzka sa končí na Hviezdoslavovom námestí, na ktoré sa dostaneme po odbočení na Strakovú ulicu.

Tematické prechádzky

Bohatstvo a rozmanitosť bratislavských pamätihodností umožňuje laidiť prechádzky po historickom centre Bratislavy podľa vybranej témy. Môžeme sa zamerať napríklad na sakrálne pamiatky, mestské paláce, mestské opevnenie, expozície mestského múzea a galérie a zaujímavá môže byť prechádzka hudobnou históriou Bratislavy po miestach spätých s osobnosťami, ako sú Mozart, Beethoven, Liszt, Brahms, Hummel či Bartók.

Podujatia

Bratislava pre všetkých – kultúrne podujatia s dňom otvorených dverí samosprávy a voľným vstupom do mestských múzeí a galérií (apríl)

Korunovačné slávnosti – historická slávnosť (jún)

Kultúrne leto – letný cyklus kultúrnych podujatí (leto)

Kapitúlske dvory – sprístupnenie historických budov na Kapitúlskej ulici (máj, september)

Vianočné trhy – nákupné a gastronomické podujatie (november – december)

Prechádzka okolo stredovekej Bratislavy

Druhá bratislavská prehliadka nám predstaví najhodnotnejšie pamätihodnosti, ktoré vyrástli okolo historického centra mesta, a zároveň nás zavedie na Bratislavský hrad, kde sa začala písať dlhá a slávna história mesta.

Pamätník SNP a Kostol s kláštorom milosrdných bratov na Námestí SNP

Druhú bratislavskú prechádzku začneme na Námestí slobody. Východiskovým bodom je rozľahlé priestranstvo, ktoré je z troch strán obštané modernými budovami a iba severnú stranu námestia ohraňuje historická stavba bývalého **Letného arcibiskupského paláca (1)**, dnes sídlo Úradu vlády Slovenskej republiky. Ponad tzv. poštový palác na severovýchodnej strane námestia vyčnieva výšková budova Národnej banky Slovenska a vedľa najvyššej budovy na Slovensku stojí budova Slovenského rozhlasu s tvarom obrátenej pyramídy.

Po Kollárovom námestí a Obchodnej ulici s pitoresknou zástavbou, v ktorej má každý dom iný tvar a inú farbu fasády, sa dostaneme

na Poštovú ulicu. Odbočíme doľava a po pešej zóne sa presunieme na Námestie SNP, sformované na mieste voľného priestranstva pred mestskými hradbami. Využívalo sa ako trhovisko, ale občas sa zaplnilo aj účastníkmi zvláštnych udalostí, akým boli korunovačné ceremónie a politické zhromaždenia. Najstaršou budovou námestia je **Kostol a kláštor milosrdných bratov (2)** z 18. storočia, zvyšná zástavba pochádza z 20. storočia. Dolnej časti námestia dominuje prvý bratislavský „mrakodrap“, Bratislavčanmi nazývaný **Manderlák (3)**.

Na Kamenné námestie pred Manderlákom ústia tri ulice. Na Špitálskej ulici stoja blízko seba dva kostoly. Blížšie nájdeme

Budova Reduty na Námestí Ľudovíta Štúra

klasicistický Kostol sv. Ladislava a za ním sa nachádza barokový **Kostol sv. Alžbety (4)**. Uhorskej svätici a pravdepodobne bratislavskej rodáčke je zasvätený ešte jeden bratislavský svätostánok, ktorý sa podľa farby fasády nazýva **Modrý kostolík (5)**. Secesnú stavbu z roku 1913 nájdeme na Bezručovej

ulici. Na neďalekej Grösslingovej ulici stojí slohovo podobná budova gymnázia. Ďalšie secesné stavby krášlia Štúrovu ulicu a Šafárikovo námestie na predmostí prvého stáleho bratislavského mosta cez Dunaj – **Starého mosta (6)**, dnes slúžiaceho okrem chodcov a cyklistov aj električkovej doprave. Parčík v strede Šafárikovho námestia krášli Kačacia fontána a neďaleko nej stojí budova **Právnickej fakulty** a **Rektorátu Univerzity Komenského (7)**. Filozofická fakulta sídli na neďalekej Gondovej ulici, po ktorej sa dostaneme na Fajnorovo nábrevie s prvým vizuálnym kontaktom s dunajským veľtokom. Na jeho konci sa nachádza **osobný prístav (8)**, lákajúci na atraktívnu vyhliadkovú plavbu po Dunaji. Pred prístavom nájdeme vchod do budovy **Slovenského národného múzea (9)**. Po nábrevnej promenáde s pekným výhľadom na kotviace lode na Dunaji prideme na Námestie Ľudovíta Štúra. Zo západnej strany ohraničuje

Modrý kostolík

malé priestranstvo komplex budov **Slovenskej národnej galérie (10)**, ktorá prezentuje svoje umelecké zbierky v Esterházyho paláci a v historickej budove bývalých Vodných kasární s modernou prístavbou na dunajskej strane. Severnú stranu námestia vyplňa eklektická budova **Reduty (11)**, v ktorej sídli Slovenská filharmónia.

Po Mostovej ulici sa vzdialime od rieky, aby sme si mohli pozrieť Hviezdoslavovo námestie. Dominantnou stavbou niekdajšieho priestranstva pred južnými hradbami, ktoré upravili na mestskú promenádu, je historická budova **Slovenského národného divadla (12)**. Od Ganymedovej fontány pred vchodom do divadla sa vydáme parkom s platanovými alejami na západ. Naľavo sa rozkladá rozmerná budova **Hotela Carlton (13)** s históriou najstaršej hotelovej stavby v meste. Budovy v južnom rade sa stali sídlami veľvyslanectiev USA, Českej republiky a Nemecka. V severnom domovom rade si pozornosť zaslúžia najmä **Pálffyho palác (14)**, v ktorom sídli Vysoká škola výtvarného umenia, a nárožná

budova najstaršieho stáleho bratislavského **kina (15)**.

Neďaleké Rybné námestie, sfornované pred zaniknutou Vydrickou bránou, prešlo v 20. storočí veľkou premenou, ktorú si vynútila výstavba predmostia Mosta SNP. Stojana ňom dva pamätníky pripomínajúce tragické udalosti. **Morový stĺp (16)** vztýčili na pamiatku obeť morovej epidémie v roku 1711 a na mieste zbúranej neologickej synagógy odhalili Pamätník holokaustu, ktorý počas druhej svetovej vojny zdecimoval židovskú komunitu obývajúcu Podhradie. O histórii židov v Bratislave a na Slovensku sa viac dozvieme v múzeu, ktoré sídli v Zsigrayovej kúrii na severnom konci Židovskej ulice. Na jej začiatku stojí **Dom U dobrého pastiera (17)**. Pôsobivá rokoková budova Múzea hodín je jednou z mála historických stavieb, ktorá sa v šesťdesiatych rokoch 20. storočia vyhlamásivnej asanácii bratislavského Podhradia. Po ako-tak zachovalej Beblavého ulici sa dostaneme do Bratislavského hradu.

Do areálu **Bratislavského hradu (18)** možno prísť z troch

Ganymedova fontána a historická budova Slovenského národného divadla

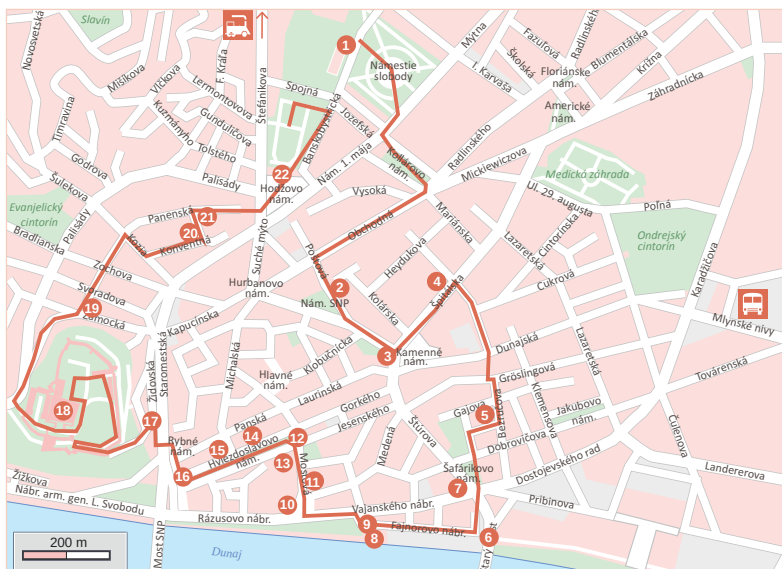

Bratislavský hrad

strán. My doň vstúpime cez gotickú Žigmundovu bránu. Na plošine hradného kopca nás čaká nielen hrad, ale aj pekné vyhlídky. Prvá možnosť rozhliadnuť sa na krajinu sa núka na južnej terase, ktorá je miestom najkrajšieho výhľadu na Dunaj. Historické centrum mesta najlepšie vidno z vyhlídky na východnej terase, na ktorej sa nachádza park

a zvyšky veľkomoravského hradiska. Na severnej terase hradu obnovili barokovú záhradu, oranžériu a zimnú jazdiareň. Do hradného paláca sa vstupuje z Čestného nádvorja na južnej terase. Prehliadka expozícií Slovenského národného múzea zahŕňa výstup do Korunnej veže. Po prehliadke paláca opustíme hradný areál cez Viedenskú bránu.

Na cestu späť do mesta nám poslúži Zámocká ulica. Schodiskom naľavo od záhradného krídla kedysi oveľa rozsiahlejšieho **Pálffyho paláca (19)** zídeme na Ulicu Podjavorinskej a po Zochovej a Konventnej ulici sa dostaneme do historickej štvrte, ktorú od 17. storočia obývali bratislavskí evanjelici. Na Konventnej ulici stoja blízko seba **staré a nové evanjelické lýceum (20)**. Krátka Lýcejná ulica nás zavedie k dvom evanjelickým kostolom – **Malému evanjelickému kostolu** a **Veľkému evanjelickému kostolu (21)**, ktoré stoja na Panenskej ulici.

Záhrada Grassalkovichovho paláca

Panenská ulica na východnej strane ústi na Hodžovo námestie, kde stojí posledný cieľ našej prechádzky. Záhradný rokokový **Grassalkovichov palác (22)**, postavený pre Antona Grassalkovicha je dnes sídlom prezidenta Slovenskej republiky a verejnosti je prístupný len pri zvláštnych príležitostiach. Ak taká práve nie je, musíme si vystačiť so sledovaním ceremoniálu výmeny čestnej stráže cez ozdobný plot nádvorcia paláca (vždy o 13.00 hod.), prípadne s oddychom v príjemnom prostredí barokovej záhrady za palácom. Prístup do nej je zo Štefánikovej alebo z Banskobystrickej ulice.

Zaujímavosti mimo trasy

Iba kúsok od trasy prechádzky sa nachádza nábrežná štvrť Vydrice s viacerými múzeami. V blízkosti ústia tunela pod hradným vrchom na dunajské nábrežie sa nachádza pamätník s hrobkou slávneho rabína Chatama Sofera. Dva dunajské mosty v blízkosti mestského centra nás zase pohodlne zavedú do Sadu Janka Kráľa na petržalskom brehu Dunaja. Spolu s ním odporúčame navštíviť aj vyhliadku z UFO nad kaviarňou na vrchole pylónu Mosta SNP. Ďalšími peknými vyhlídkovými miestami sú pamätník na Slavíne a televízna veža na Kamzíku. Zo vzdialenejších turistických cieľov treba spomenúť najmä hrad Devín alebo rímsky tábor Gerulata v mestskej časti Rusovce.

Podujatia

Dobrá tržba – blší trh (apríl – Panenská ulica, september – Jakubovo námestie, december – Stará tržnica)

Obliehanie Bratislavy Napoleonom – historické slávnosti (máj)

Deň otvorených dverí v Prezidentskom paláci – sprístupnenie sídla hlavy štátu pre verejnosť (jún)

Dni majstrov ÚĽUV – trhy tradičných remesiel (prelom augusta a septembra)

Bratislavské hudobné slávnosti – festival vážnej hudby (november)

